

A HALLGATÓK VÉLEMÉNYE AZ E-LEARNING ALAPÚ TÁVOKTATÁSOS KÉPZÉSRŐL

Kovács Miklós

Széchenyi István Egyetem
Győr, Egyetem tér 1.
e-mail: kovacsm@sze.hu

Absztrakt: A Széchenyi István Egyetemen 2004 szeptembere óta folyik e-learning alapú távoktatásos képzés. A hallgatók körében a 2007. tavaszi félév végén hajtottunk végre egy átfogó felmérést. Azt szerettük volna kideríteni, hogy a hallgatók mennyire elégedettek a képzés egyes elemeivel (a tananyagok minőségével, a tutorok munkájával, a tanulmányi és egyéb ügyek intézésével), illetve melyek azok a pontok, ahol változtatást szeretnének. A tanulmány a kutatás eredményeit mutatja be.

---

1. Bevezetés

A Széchenyi István Egyetemen a 2004/2005-ös tanévben kezdődött az e-learning alapú távoktatásos képzés. Kezdetben a közlekedésmérnök, majd egy évvel később a gazdasz szakra jelentkezőknek volt lehetőség arra, hogy ebben a képzési formában végezzék tanulmányaikat.

A hallgatók a Coedu nevű, magyar fejlesztésű e-learning keretrendszeren keresztül tartották a kapcsolatot az egyetemmel és egymással. Munkájukat minden tárgyból tutorok segítették. A tananyagot legtöbb esetben nyomtatott formában kapták meg; ugyanazokat a jegyzeteket használták, amelyekből a nappalis, illetve levelező tagozatos hallgatók is tanultak. Egyes tárgyaktól nem volt jegyzet, csak elektronikus tananyag, amelyet a keretrendszerben, illetve CD-lemezen tettünk hozzáférhetővé. Minden tárgyhoz elektronikus tanulási útmutatót adtunk, amely tanulási ütemtervet és interaktív önellenőrző feladatokat is tartalmazott.

A közlekedésmérnök hallgatók első évfolyama az idén tett államvizsgát. Kérdőíves vizsgálattal próbáltuk felmérni azt, hogy mi a véleményük erről a képzési formáról, és mennyire voltak elégedettek a képzés egyes elemeivel.

2. A kérdőíves vizsgálat körülményei

Az államvizsga a szakdolgozat megvédéséből és tételhúzást követően szóbeli feleletből állt. A kérdőívet közvetlenül a „vizsgaszereplés” után, de még az eredményhirdetés előtt kapták meg a hallgatók. Az időpont kiválasztásakor több szempontot vettünk figyelembe. A vizsga előtti percekben nem szerettük volna zavarni a hallgatókat a koncentrációban, az eredményhirdetés után pedig már nehéz rávenni őket egy kérdőív kitöltésére. Az eredményhirdetés utáni időszak azért sem tűnt kedvező időpontnak, mert a vizsga eredménye esetleg befolyásolhatta volna az egyes válaszokat.

A kérdőíven tíz kérdés szerepelt, többnyire feleletválasztós kérdések. A kérdések elfértek egy A4-es lapon, aminek a hátulját üresen hagytuk olyan hallgatói megjegyzések számára, amelyekre nem vonatkozott kérdés. (Megjegyezzük, a hallgatók nem éltek azzal a lehetőséggel, hogy véleményüket

a lap hátoldalán részletesebben is kifejtsek.) Az anonim kérdőív kitöltése nem volt kötelező, a 142 vizsgázóból ennek ellenére 103-an (72,5%) válaszoltak a kérdésekre.

3. A kérdőív tartalma

A kérdőív tartalmát igyekeztünk úgy összeállítani, hogy válaszaikkal a hallgatók a három év tapasztalatai alapján globális véleményt mondjanak az e-learningről, illetve a képzés legfontosabb elemeiről. Összegyűjtöttük azokat a lényeges szempontokat, amelyek az e-learningben résztvevő hallgatók „közérzetét” meghatározhatják. Ez alapján az alábbi témák szerepeltek a kérdőíven:

- a Felnőttképzési Központ ügyintézésének minősége,
- a Coedu keretrendszer alkalmassága az e-learninges munka támogatására,
- a tutorok munkájának minősége,
- az írott jegyzetek minősége,
- az elektronikus tanulási útmutatók hasznossága,
- a képzési forma megfelelősége a hallgató számára.

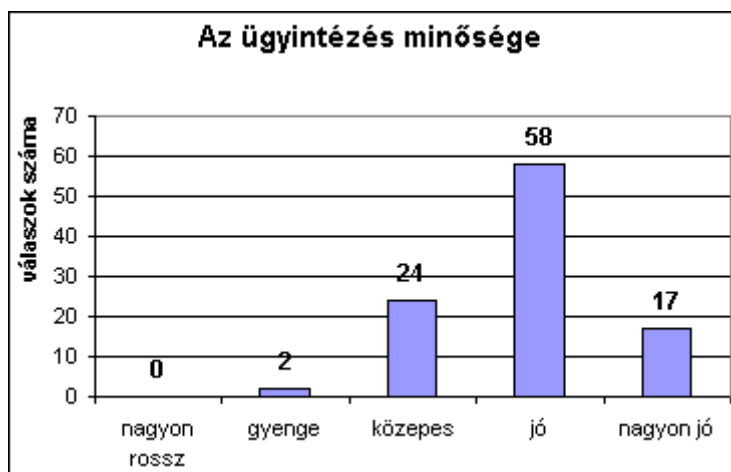
A felsoroltakon kívül rákérdeztünk arra, hogy a hallgatók szerint kik voltak a legjobb, illetve legrosszabb tutorok, valamint arra, melyik tárgy tanulási útmutatója segítette a legtöbbet, illetve legkevesebbet a vizsgára való felkészülésben. Ez utóbbi kérdésekre nagyon kevés válasz érkezett, 32 hallgató nevezett meg például tutorokat pozitív vagy negatív példaként. Egy-egy adott tutort viszont 2-3 hallgatónál többen nem említettek, és voltak olyan tutorok, akit egyesek a legjobbként, mások a legrosszabbként soroltak fel. Ezen tényezők miatt ennek a kérdésnek az elemzéséről le kellett mondanunk.

4. A vizsgálat eredményei

4.1. Az ügyintézés minősége

Az ügyintézés az e-learninges hallgatók esetén döntően telefonon, vagy e-mailen keresztül történő segítségnyújtást vagy lebonyolítást jelent. A Felnőttképzési Központ munkatársaival személyesen csak az első félévre történő beiratkozáskor, illetve a vizsgák során találkoznak a hallgatók. A különböző, tanulmányokkal kapcsolatos ügyek intézésének megszervezésekor a központ arra törekedett, hogy a hallgatók lehetőleg utazás nélkül tudják azt megoldani. Példaként említhető a vizsgajegyek indexbe történő beírása: az oktatók a vizsgát követően a központban írják be a jegyeket, nem a hallgatóknak kell felkeresniük emiatt az oktatókat.

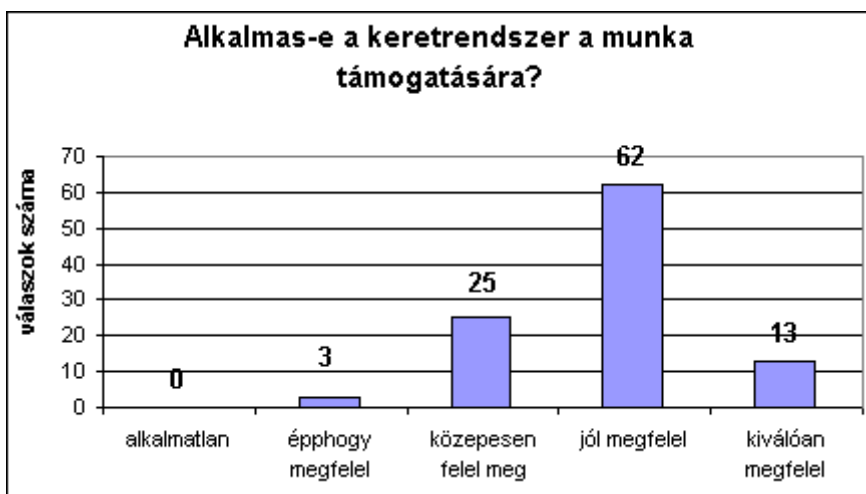
Valószínűleg ennek a szemléletmódnak köszönhető, hogy az ügyintézés minőségét a hallgatók kifejezetten jónak ítélték (lásd 1. ábra!). A kérdőíven 1-5 közötti osztályzatokkal kértük értékelni az ügyintézést, de a számok mellett az ábra vízszintes tengelyén látható megnevezéseket is feltüntettük. A legrosszabb értéket senki sem jelölte meg, a hallgatók háromnegyede pedig jó, vagy nagyon jó minősítést adott.

1. ábra

4.2. A Coedu keretrendszer megítélése

Az e-learningben folyó tevékenységeket lehetővé tevő keretrendszer használhatósága, funkcionalitása döntő jelentőségű lehet akár az egész képzés megítélése szempontjából. A Coedu ebből a szempontból jó választásnak bizonyult. A hallgatói felület lehetővé teszi a hagyományos (nyomtatott könyvből történő) tanulás legtöbb tevékenységének megvalósítását: könyvjelzők, lapszéli megjegyzések elhelyezését, szövegrészek kiemelését. Lehetőség van szavak keresésére adott leckében, vagy a teljes kurzusban. A tananyag megtekinthető normál, bővített (a törzsanyagon túlmutató részek is látszanak) és szűkített (ez például az ismétlésnél, rendszerezésnél előnyös) nézetben.

2. ábra

Lényeges tulajdonsága a keretrendszernek, hogy használata milyen gyorsan tanulható meg. A hallgatók ehhez Word dokumentum formájában segítséget kaptak (az utóbbi két évben már külön tantárgy foglalkozik a keretrendszer használatának módjával). A 2. ábra alapján elmondható, hogy a Coedu elnyerte a hallgatók többségének tetszését.

4.3. A tutorok munkája

A tutor az, aki (a Felnőttképzési Központ tanulmányi ügyintézői mellett) napi kapcsolatban van a hallgatókkal, és a keretrendszer különböző csatornáin keresztül (fórum, levelezés) segítséget nyújt a továbbhaladáshoz. A hallgatók tanulmányi előrehaladása szempontjából az ő szerepe döntő jelentőségű.

A tutori feladatokat az egyetem oktatói látják el, akik az adott tárgyat a nappali, illetve a levelező tagozaton is tanítják. A tanszékvezetők a legtöbb esetben a tantárgyfelelősöket jelölték ki tutornak, azért, hogy a tárggyal kapcsolatos szakmai kérdéseket a tárgy legelismerőbb oktatója válaszolja meg. Az elmúlt három évben azonban azt tapasztaltuk, hogy a hallgatók által feltett kérdéseknek csak kb. 40-50%-a vonatkozik a konkrétan a tananyagra. A többi kérdésből az látható, hogy a hallgatók inkább biztatásra, bátorításra vágnak, ezért fordulnak a tutorhoz. A jelenléti képzésben végzett munkához viszonyítva a tutori teendők ellátása teljesen más tevékenységet kíván a tutortól. Ezt még a tutoroknak is tanulniuk kell.

A másik jellemző adat, hogy egy-egy tárgyból a hallgatóknak csak 30-40%-a fordult a tutorhoz valamilyen kérdéssel. Bár a tutorok jelentős része megpróbálta az inaktív hallgatókat bekapcsolni a közös munkába, sajnos, nem túl sok eredménnyel.

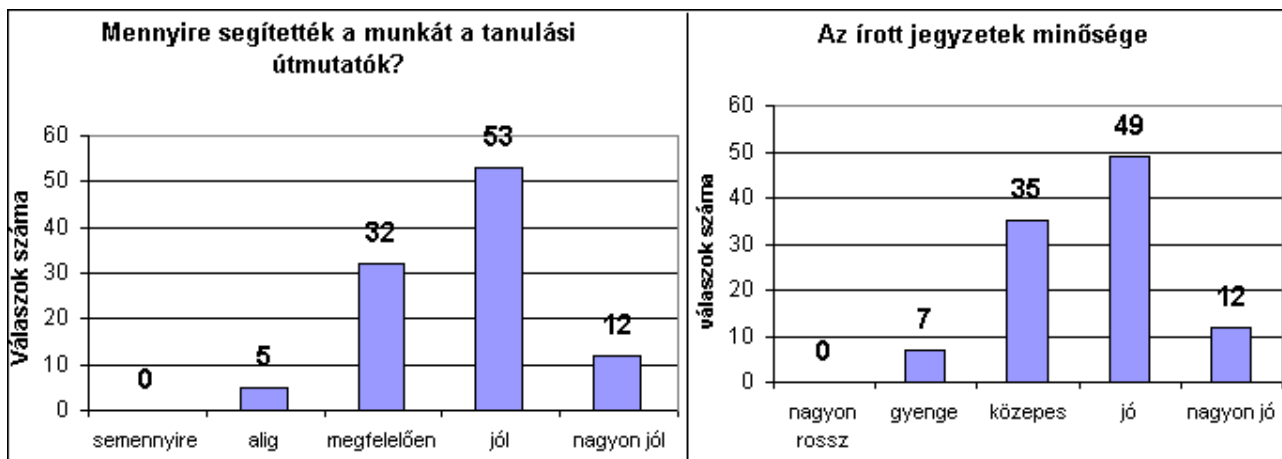

3. ábra

Ahogy a 3. ábra mutatja, a tutorok munkáját a hallgatók közel harmada csak közepesnek ítélte. Ez figyelmeztető jelzés arra vonatkozóan, hogy ezen a területen előbbre kell lépni. A tutori munkára az oktatókat az eddigiéknél jobban kell felkészíteni. Megkezdtük egy ilyen jellegű (e-learning alapú) felkészítő kurzus kidolgozását, amit a következő félév előtt a leendő tutoroknak el kell végezniük.

4.4. Az írott jegyzetek minősége, a tanulási útmutatók hasznossága

A jegyzetek többsége nem e-learning alapú munkához készült, ezért a tanulás megkönnyítése érdekében ezekhez elektronikus tanulási útmutatót készítettünk. Az útmutatók tartalmazták a tanulás során javasolt tevékenységeket, a követelményeket, és a követelményeknek megfelelő önellenőrző kérdéseket. A jegyzetek és a tanulási útmutatók tehát együttesen képezték a hallgatók munkájának alapját. A 4. ábra mutatja a hallgatók véleményét ezek minőségéről.

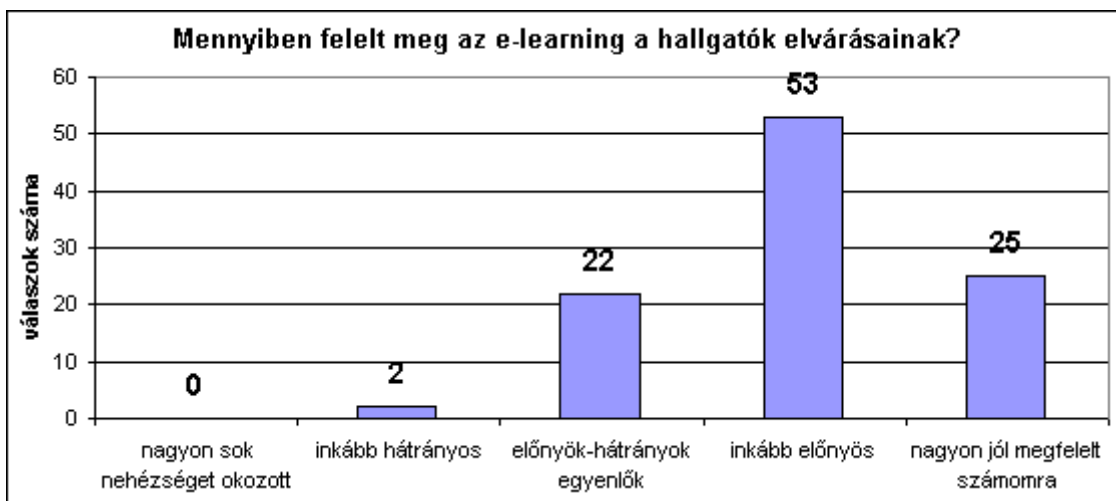

4. ábra

A két elem megítélése közel azonos, átlagot számítva az azokra adott 1-5 közötti osztályzatokból, a tanulási útmutatók esetén 3,71-es értéket, a jegyzeteknél 3,67-et kapunk. Egy korábbi kutatás arra mutatott rá, hogy a hallgatók egyes tárgyak esetén kevésnek találták az önellenőrző kérdések számát, illetve úgy érezték, hogy a kérdések megoldásával nem lehetett elég hatékonyan felkészülni a vizsgára. Valószínűleg ez az oka a nem túl kedvező eredményeknek.

4.5. A képzési forma megfelelősége a hallgatók számára

Az utolsó kérdés összefoglalóan kérdezett rá arra, mennyiben felelt meg a hallgatók elvárásainak az e-learning mint képzés forma.

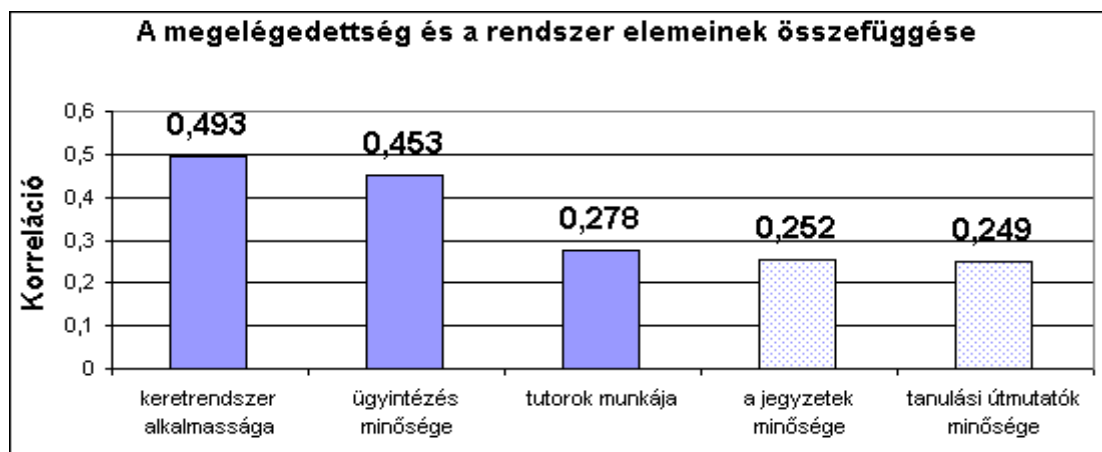

5. ábra

Az eredmény biztató. Az osztályzatok átlaga majdnem 4,0 (pontosan: 3,99), a hallgatók több mint háromnegyede 4-es, vagy 5-ös osztályzattal értékelte ezt a szempontot.

4.6. A rendszer elemeinek szerepe a hallgatók elégedettségében

Megvizsgáltuk, hogy az e-learning képzés egyes tényezői mennyiben befolyásolják a hallgatók megelégedettségét. Összefüggést kerestünk a 4.1-4.4. pontban felsorolt tényezők és a megelégedettség között. Az alábbi eredményt kaptuk:

6. ábra

Az első három, kék színnel jelölt tényező esetén a kapcsolat 99%-ban szignifikáns, az utolsó kettő esetén 95%-ban. Az adott tényezők és megelégedettség között tehát közepes pozitív kapcsolat mutatható ki.

Összefoglalás

A Széchenyi István Egyetem az országban elsőként indított tisztán e-learning alapú graduális képzést. Kezdeti kételyeink és bizonytalanságaink a vizsgaeredmények és a hallgatók véleménye alapján lassan eltűnnek.

A hallgatók nagyon jól alkalmazkodtak az új tanulási módhoz, vizsgaeredményeik legtöbb esetben jobbák, mint a hagyományos levelező hallgatóké. A vizsgák nagy része számítógépes környezetben folyt, így a szóbeli államvizsga előtt tartottunk attól, hogy az új helyzet több hallgatónak problémát fog okozni. A független, külső tagokat is felvonultató államvizsga-bizottságok előtt tett vizsgák eredményei is azt bizonyítják, hogy az e-learning alapú képzésben részt vett hallgatók tudása semmivel sem marad el a jelenléti oktatásban végzett hallgatókétól.

A kérdőíves felmérés eredményével nagy vonalakban elégedettek lehetünk, de természetesen azon kell dolgoznunk, hogy növeljük a hallgatók elégedettségét. Ennek alapját a hallgatók véleményének folyamatos, részletesebb megismerése jelentheti.

Irodalomjegyzék:

- [1] Nyéki Lajos: A Coedu keretrendszer használatának elemzése, Elektronikus oktatási anyag, BME APPI EPT, 2007
- [2] Sajtos László, Mitev Ariel: SPSS kutatási és adatelemzési kézikönyv, Alinea Kiadó, Budapest, 2007. július 28.
- [3] Kovács Miklós: Az e-learning alapú távoktatásos képzés tapasztalatai a Széchenyi István Egyetemen, előadás, Agria Media Konferencia, Eger, 2006
- [4] Feketéné Szakos Éva: A felnőttek tanulás és oktatása – új felfogásban, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2002